

Stanoviště č. 2: KOCHÁNOVICKÉ RYBNÍKY – úloha vody v krajině

Voda je jedním z nejcennějších přírodních zdrojů a je nezbytnou podmínkou života na Zemi. Hospodaření člověka s vodou v krajině je spjaté s budováním rybníků. To dosáhlo nejvyššího rozmachu v 15.–16. století, kdy byly budovány soustavy rybníků. Známé jsou rybníky v jižních Čechách, ale i ve východních, zejména na Pardubicku. Zde se o jejich založení velkou měrou zasloužil rod Pernštejnů. Tyto umělé vodní nádrže samozřejmě sloužily v dobách svého vzniku především k chovu ryb. V dnešní době slouží většina těchto vodních ploch také k hospodářským účelům, ale tam, kde není intenzita hospodaření tak silná, vznikají velmi zajímavá společenstva organismů.

Nacházíte se právě na hrázi rybníka Vilém. Kochánovické rybníky jsou tvořeny soustavou čtyř rybníků – Hluboký, Vilém, Perný a Čabrousek s celkovou rozlohou přes 7 ha a jsou součástí 1. a 2. zóny CHKO Železné hory. Břehové porosty těchto rybníků tvoří významné litorální ekosystémy, které přechází v mokřadní louky. Na části ploch mezi rybníky se nachází vlhké olšiny.

Nosorožik kapucínek – vzácný druh brouka vázaný na staré duby; foto archiv CHKO

Motýlice lesklá; foto František Bárta

Volavka popelavá; foto František Bárta

Kosatec sibiřský ze Slavické obory; foto archiv CHKO

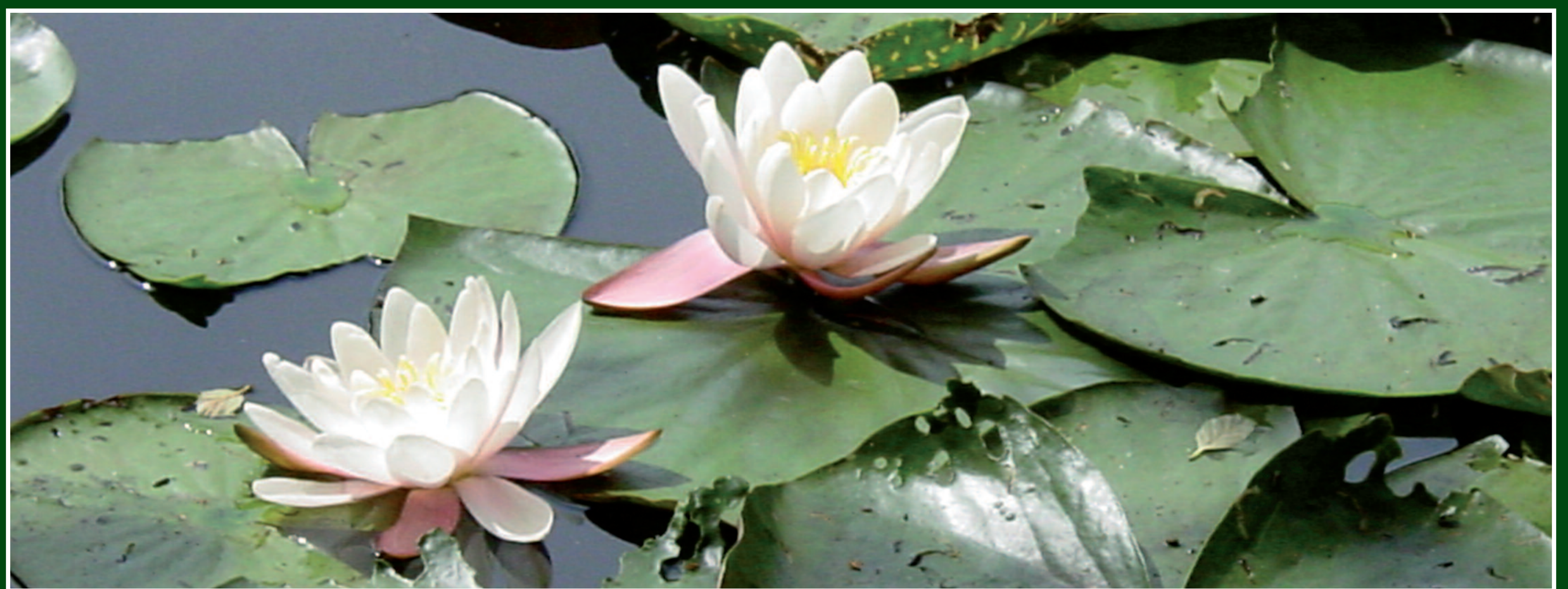

Zevar vzpřímený – rostlina okrajů rybníků; foto archiv CHKO

Z rostlin, které vás svým květem na hladině určitě zaujmou, se zde vyskytují např. stulík žlutý a leknín bílý. Na mokřadních loukách tvořených zejména různými druhy ostřic a sítin se nachází kosatec žlutý. Ve vodě najdeme dále okřehek a fytoplankton a zooplankton, který slouží za potravu drobným korýšům a rybám.

Z ryb se zde intenzivně chová kapr obecný, lín obecný a štika obecná. Občas se sem zatoulá i vydra říční. Její pobytové stopy jsou zřetelné zejména v zimě na sněhu (stopy, zbytky ryb apod.), protože vidět vydra samotnou je velká vzácnost – jedná se o velmi plaché zvíře. Hladinu rybníka nám klikatým pohybem rozčeří i užovka obojková, která zde loví různé druhy žab. Nachází se tu skokan zelený a skřehotavý, ropucha obecná a vzácně i kuňka žlutobřichá. Nesmíme zapomenout i na mnohé druhy hmyzu vázané na vodní prostředí, například vážky a šídla. Z brouků můžeme pozorovat např. potápníka vroubeného.

Ptačích druhů, které na rybníku a v jeho okolí hnízdí, případně zde hledají potravu, je také celá řada. Můžeme zde vidět volavku popelavou, čápa bílého, ale i jeho vzácnějšího příbuzného čápa černého. Na rybníku a v rákosí hnízdí kachna březňačka, polák velký a lyska černá. V rákosinách se vyskytují mnohé druhy drobného zpěvného ptactva, jako například rákosník velký a strnad rákosní. Své hnízdiště zde má i dravec pochop rákosní.

Leknín bílý; foto František Bárta

Hráze rybníků zdobí mohutné kmeny převážně dubů, dnes již úctyhodného stáří. Některým stromům je i hodně přes 200 let. Dutiny ve kmenech a větvích slouží jako hnízdiště doupným druhům ptáků a vyhnílý vnitřek stromu zase mnohým druhům hmyzu, jehož vývoj je vázán na dřevo. Vyskytuje se zde i z hlediska Evropy vzácný brouk páchník hnědý. U nás je poměrně běžný vzhledem k vyššímu výskytu starých dubů.

Dnešní pohled na stromy rostoucí na hrázích našich rybníků doznal velkých změn. Naši předkové je vysazovali z důvodů zpevnění hráze i z důvodů estetických. Dnešní majitelé rybníků stromy odstraňují, protože svými kořeny narušují stavbu hráze a při případném vyvrácení stromu by mohlo dojít i k protržení hráze rybníka a tím k ohrožení majetku a zdraví lidí při případné povodni.